

14.10 h - “La Santantonà de Morella”. **Fabiola Sofía Masegosa Gayo** (filòloga i traductora, doctora en filologia catalana per la Universitat de Lleida, UNED, Societat Andorrana de Ciències). Durant les ancestrals festes dedicades a Sant Antoni Abat, patró dels animals, a moltes localitats de la província de Castelló de la Plana té una importància preeminent el foc, manifestat en forma de foguera i utilitzat com a ritual, com a la resta de la Comunitat Valenciana, per a cremar el mal.

Des de temps immemorials, l'ésser humà té una relació molt especial amb el foc, fent una foguera el més gran possible en què cremar els mals auguris i els temps passats per tancar un cicle i poder començar renovats i sense males energies una nova etapa. Són festes que han perviscut com autèntiques senyes d'identitat amb actes tradicionals, de profundes arrels rurals. Aquestes festes en honor al sant preludeien la fi de l'hivern i anuncien, de forma bastant anticipada, el desig que arribi la primavera i amb ella un dels moments més importants per a totes les cultures rurals, l'època de la sembra de les collites.

Uns dies abans de la celebració, els majorals a cavall, amb ajuda d'altres amics del món del cavall de les localitats properes, porten a la plaça de Sant Miquel la brosta, el maio i les costelles per muntar la barraca, acompanyats durant tot el recorregut dels Gaiters de Morella.

Així, divendres al matí s'aixeca una monumental "barraca", acte anomenat com vestida de la barraca, a la plaça del Pilar, al costat de l'església arxiprestal, creada amb branques seques de pi i carrasca, sostinguda per un eix central que és un gegant tronc de fusta anomenat maio.

A la nit s'escenifica "La Vida del Sant", a la porta dels Apòstols de l'església arxiprestal. Després, té lloc la cremà en què es cala foc a l'enorme foguera que ofereix llum i calor en una nit de fred, i els dimonis corren al seu voltant en algaravia per acabar a la Casa de la Confraria de Llauradors, on la majoralia de la festa ofereix el panoli, les típiques pastes de Sant Antoni, que han estat beneïdes pel mossèn el dia anterior a la Confraria, a tota la gent participant a la festa, acompanyat d'aiguardent i de moscatell. Més tard, la tradicional ronda i estudiantina con la Rondalla de Morella surt pels carrers a cantar les tradicionals albaides morellanes.

La data de celebració d'aquesta festa, molt arrelada especialment en el món rural, és el cap de setmana posterior a sant Antoni (17 de gener). A la meua comunicació explicaré tota la resta de la festa que abasta tot un cap de setmana.